

Per als qui hem viscut —o millor dit sofert— la dictadura franquista és difícil entrar a parlar de les actuals relacions entre periodistes i polítics sense fer referència a dos aspectes que han marcat la nostra relació posterior amb el món del periodisme. El primer és l'horror a qualsevol censura sigui quina sigui la justificació que l'acompanyi. Aquí, els límits —que, en tot cas, farien referència a l'ètica— sols els poden establir els professionals mateixos. El segon és recordar per a la memòria històrica que els periodistes abans de tenir relació amb els polítics van ser lluitadors de la política, perquè van tenir un important i valent paper en la lluita per les llibertats i contra la dictadura, compromentent la seva situació professional i aprofitant per eixamplar les esquerdes que entre tots anàvem obrint dins la grisor franquista, fins al punt que avui seria impossible completar una llista de lluitadors per la democràcia sense incloure-hi un bon nombre d'homes i dones de la premsa.

Els temps han canviat i, avui, periodistes i polítics formem part d'una societat basada en els principis de la democràcia, amb tots els avantatges i les servituds que comporta un procés de consolidació, no pas de cristallització, en el qual resten encara molts problemes pendents de solució. En aquest escenari, la relació entre periodistes i polítics ha adquirit una gran importància, atès el poder fonamental dels mitjans de comunicació com a instruments de creació d'opinió col·lectiva; una relació que, si no mediatitzada, sí que ve matisada per la propietat, pública o de grup, dels mitjans i pels condicionaments que imposen els interessos de partit i fins i tot les aspiracions de poder i liderat a l'interior de les organitzacions.

No són fàcils ni senzilles les relacions actuals entre periodistes i polítics. Deixo de banda els casos en què els polítics amb disfressa de periodista escriuen i publiquen directament perquè, al marge de ser materials feixucs i que massa sovint contribueixen al deteriorament del llenguatge, els continguts són sempre sospitosament interessats. La relació entre periodistes i polítics té diversos camins. Quan és directa, els intents de mútua seducció són quasi inevitables i el resultat, en gene-

ANTONI GUTIERREZ DIAZ
Responsable d'IC-V de relacions amb les institucions europees

ral en forma d'entrevista, resulta un retrat expressionista en el qual juga un paper important l'ofici del periodista, però que sempre sol resultar interessant per al lector. Quan el periodista opta pel comentari personal de situacions o actuacions polítiques la responsabilitat davant de l'opinió pública recau en exclusiva sobre les seves espatlles, ja que ofereix una visió que contribueix a la formació del judici de molts ciutadans. El mateix succeeix quan els periodistes o els afecionats a periodista publiquen els seus criteris d'una forma més o menys raonada com a article d'opinió, si bé en aquest cas l'article porta incorporat un cert advertiment implícit que no s'està informant estrictament, sinó fent públiques reflexions personals.

Per ampliar l'escenari de la relació entre periodistes i polítics falta parlar almenys de dos instruments, les oficines de premsa i els comentaris *off de record*.

En el primer cas, entre periodistes i polítics se situa una persona o un equip que té una doble funció: facilitar la relació i servir de filtre preparatori. Els responsables de les oficines de premsa saben molt bé el valor que té la seva eficiència, la capacitat de servei i la bondat d'acollida; per la seva banda, els periodistes no menyspreen tenir una bona relació amb les oficines de premsa i fins i tot conrear-hi algunes amistats. En tot cas, en el món de la comunicació política les ofici-

SONIA P. FLORES
Dibuixant

nes de premsa s'han convertit en instruments imprescindibles.

L'altre instrument, els comentaris *off de record*, és a dir, la confidència feta a cau d'orella sense cap compromís per part de l'informador, no compta amb la meua simpatia i, per tant, tampoc en la meua pràctica. Tal vegada és una via legítima i necessària per avançar en la investigació i arribar a la confirmació dels fets i les conductes polítiques. Però són també un perill d'intoxicació intencionada.

De totes formes, i en resum, cal saludar com una aportació fonamental del funcionament de la democràcia la relació entre periodistes i polítics i la seva consegüent expressió pública, tant l'escripta com l'audiovisual, perquè es tracta d'una font imprescindible en la nostra societat d'elements essencials per a la valoració i la formació de l'opinió pública ciutadana.